

פרשת יתרו

כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל (יט, ג)

רש"י: "כה תאמר" בלשון הזה וכסדר הזה. "לבית יעקב" אלו הנשים תאמר להן בלשון רכה. "ותגיד לבני ישראל" עונשין ודקדוקין פרש לזכרים דברים הקשין כגידין.

וצריך להבין, למה הקפיד הקב"ה כל כך על הלשון ועל הסדר, ומה איכפת לו אם ישנה הלשון קצת ויקדים את הזכרים החשובים יותר מהנשים שהם פטורים מכמה מצוות?

אלא מובא בספר "אמרי יואב", דהנה אמרו רז"ל (ספרי מטות ב.) כל הנביאים נתנבאו בלשון "כה", מוסיף עליהם משה שנתנבא בלשון "זה הדבר".

והביאור הוא דכיון ששכינה היתה מדברת מתוך גרונו של משה, לכן זה נקרא "זה הדבר אשר צוה ה'", שכאילו השי"ת מדבר עכשיו. אבל שאר הנביאים שלא היתה שכינה מדברת מתוך גרונו הרי נבואתם בגדר "כה אמר ד'", שכזה אמר אבל אינו ממש דברי השכינה.

והנה איתא במדרש בראשית "מעולם לא דיברה שכינה עם אשה אלא ע"י שליח". ונמצא דכאן כשהגיד משה הדברים להנשים, בעל כרחך לא היתה אז השכינה מדברת מתוך גרונו, שהרי אין השכינה מדברת עם נשים, אלא נבואתו היתה אז בבחינת "כה" כשאר הנביאים.

ולזה אמר הכתוב, "כה תאמר לבית יעקב", שבלשון "כה" תאמר לבית יעקב אלו הנשים, ולכן הזהירו בלשון הזה, דדוקא בלשון "כה" תדבר להם ולא בלשון "זה הדבר" כדי שלא תהא השכינה מדברת להם.

וכיון דקיימא לן מעלין בקודש, לכן צווה לו לדבר מקודם להנשים בבחינת "כה" כשאר הנביאים, ואחר כך יתעלה לבחינת שכינה מדברת מתוך גרונו בעת שידבר להנשים, ולכך צוה לו השי"ת לדבר דווקא בסדר הזה, כדי לקיים "מעלין בקודש ואין מורידין"...

ברם, מעניין הוא הפשט של המהרש"א זי"ע (סוטה כא: חידושי אגדות) שכתב: הואיל והאשה נמצאת רוב הזמן בבית, תפקידה הוא לחנך את הילדים, היא זו המחנכת את בניה ושולחת אותם ללימודיהם, והיא זו הנוטלת את ידיהם עם שחר ומברכת אם ברכות. מוטל עליה תפקיד משמעותי ואחראי בגידולם לתורה ולמצוות, יותר מן הבעל, אשר קם וממהר לעסקיו, מבלי לדעת מה ילדיו עושים אחרי שיצא מן הבית. לכן הקדים הכתוב את הנשים לגברים,

ויש לדרוש את הפסוק כך: "כה תאמר ל'בית' יעקב" לאשה, שנמצאת בבית, כדי שהיא "תגיד לבני ישראל" תחנך ותדריך את הילדים, אולם אין הכוונה שמשה רבנו יגיד לגברים.

מוסיף על כך ה"פרדס יוסף" לדאבוננו לא כל הנשים זוכרות את התפקיד האמיתי שלהן, ויש ביניהן כאלו, המחנכות את ילדיהן לכל דבר שהוא, פרט לתורה... ועליהן ניתן לקרוא את הנאמר באיכה (ב. כ) "ראה ה' והביטה למי עוללת כה אם תאכלנה נשים פרים", למי עוללת "כה", רמז ל"כה" תאמר לבית יעקב, אשר במקום למלא כראוי את תפקידן, "ידי נשים רחמניות בשלו ילדיהן" (שם ד. י), מרוב רחמים הן אינן מחנכות את ילדיהן כנדרש מהן וכביכול "מבשלות" אותם...

מקור: פנינים

פרשת יתרו